

Kommunala rådets gemensamma sammanträde

15 juni 2023 klockan 13:30-16:00, Stadshuset Sal A

Paragrafer 1-5

Politiker

Carina Wallin, (S) ordförande
Fredrik Dahlin (M), vice ordförande
Michael Tullander (SD), ersättare KFR
Lovisa Bjurlén (V), ersättare KFR

Representanter Pensionärsrådet

Staffan Lindström (PRO)
Solvig Gustavsson (PRO)
Gunnar Eriksson (PRO) ersättare
Theodoros Demetriades (RPG)
Inger Lundin (RPG)
Birgitte Isaksson (SKPF)
Anita Johansson (SKPF)
Christina Hernström (SPF)
Margret Lindqvist (SPF)
Marianne Lönnmo (SPF)
Margaretha Roos (SPF)

Representanter Funktionshinderrådet

Margareta Svensson (Demensföreningen)
Gert Pettersson (Diabetesföreningen)
ersättare
Ann-Charlott Lind Viberg (FUB)
Johan Isacsson (IFSAP)
Bo Eriksson (Neuro)
Marketta Andersson (RTP)
Tommy Olsson (Simsällskapet för
handikappade)

Övriga deltagare: Cajsa Palm, strateg Kommunledningskansliet, Linda Svensk, kvalitetsutvecklare Nära vård, Monica Berg, enhetschef Anhörigstöd, Karin Larsdotter Cusanno, sekreterare

Ordförande
Carina Wallin

Justerare
Margareta Svensson

Sekreterare
Karin Larsdotter Cusanno

Protokollet förvaras på Kommunledningskansliet, Nyköpings kommun.

Innehåll

§ 1 Sammanträdets öppnande och val av justerare.....	3
§ 2 Översyn av de kommunala råden.....	4-6
§ 3 Nära vård - nuläge och framtid	7-9
§ 4 Anhörigstöd.....	10-12
§ 5 Sammanträdet avslutas.....	13

§ 1 Sammanträdets öppnande och val av justerare

Ordförande Carina Wallin (S) hälsar alla välkomna och förklarar mötet för öppnat.

Rådet utser Margareta Svensson (Demensföreningen) till att justera innevarande protokoll jämte ordförande.

§ 2 Översyn av de kommunala råden

Cajsa Palm, strateg och utredare på Kommunledningskansliet, presenterar sin utredning och besvarar rådets frågor.

Presentationens innehåll:

Utgångspunkter för utredningen: Nyköpings kommunala råd - översyn och utvecklingsförslag för mandatperioden 2022-2026

- Kommunala råd är en viktig funktion för samverkan med civila samhället och det demokratiska samspelet med kommunens invånare mellan val - men arbetet har bitvis upplevts kärva
- Berörda ska ges möjlighet att komma till tals och ge sin syn
- Det finns utvecklings- och förbättringsmöjligheter!
- Utredningen uppdrogs att lämna förslag på utvecklings- och förbättringsåtgärder

Vad kom översynen fram till?

- Struktur och form upplevs fungera relativt väl.
- Alla är överens om att det finns utvecklingsbehov och möjligheter
- Behov av tydliggöranden kring rådets syfte och kommunens ambitionsnivå
- Behov av ökad delaktighet (deltagare, politik, verksamhet och ämnesområden) - kan fler involveras?
- Störst utvecklingsbehov ligger i kommunens hantering- och användning av samverkan med de kommunala råden: processer, rutiner, kännedom om..
- Samverkan är en gemensam process - tydliggöra vad alla parter kan förvänta sig av varandra

Sammantaget: Kommunen behöver bli bättre på att tillvarata utfall från samverkan med de kommunala råden.

Vad föreslår utredningen?

- Formella förändringar: reglementen, rutiner, processutveckling.
- Tydliggöra kommunens ambitionsnivå: skapa rimliga förväntningar.
- Öka delaktigheten för fler: vik utrymme i dagordning/agenda, kan fler göras involverade?
- Ökad delaktighet från politik- och tjänsteorganisation: kännedom om, rutiner, processutveckling.
- Utökad delaktighet i beslutsprocesser.
- Inför systematisk informationsdelning.
- Utvecklade former för delaktighet - integreras i kommande uppdrag 23.
- Utvecklings- och samordningsansvar.

Sammantaget: Förbättra möjlighet till reellt inflytande!

Nedslag i förändringsförslag

Utökad delaktighet i beslutsprocesser

- Inkludera/ återinför råden som remiss- och samrådsinstans. Obligatorium?
- Vikten av att involveras tidigt i process för att möjliggöra reellt inflytande.
- Kräver förutom eventuell formalisering, också information till nämnder och verksamhet.
- Process behöver utvecklas.
- Utvecklingsansvarig behöver pekas ut!

Inför systematisk informationsdelning

- Allas ansvar- men att vara informerad är en förutsättning för att veta vad som kan påverkas och samverkas kring.
- Kommunen äger informationen och därmed möjligheten att underlätta informationsinhämtningen.
- Fokus större/strategiska frågor inom rådets intressesfär.

- Informationsdelning skapar förutsägbarhet och framförhållning.

Ökad kännedom om råden

- Personalomsättning och ändrade processer kan vara en orsak till att kunskapen om de kommunala råden har tappat fart och fungerar sämre nu än tidigare.
- Om det saknas kännedom om råden och dess funktion, kommer de inte heller nyttjas!

Hur går vi vidare?

- Förslagsvis utifrån gemensamma arbetsgrupper.
- Vad är viktigast att förändra och utveckla? Utredningens förslag *kan* men måste inte utgöra utgångspunkt.
- Vilka formella förändringar krävs?
- Dialog; behöver fler involveras? Nämnder? Verksamheter?

Råden ser positivt på översynen och tycker att det är en bra början på fortsatt utvecklingsarbete.

Ordförande Carina Wallin (S) föreslår att bilda en arbetsgrupp med tre representanter från Kommunala pensionärsrådet, tre representanter från Kommunala funktionshinderrådet samt tre-fyra politiker (ordförande, vice ordförande och en eller två av ersättarna).

Det är önskvärt att arbetsgruppen inte består av ledamöter som ingår i arbetsutskotten. Från Kommunala funktionshinderrådet ska både fysiska och psykiska funktionshinder finnas representerade.

Meddela representanter till arbetsgruppen senast 10 augusti till rådens sekreterare Karin Larsdotter Cusanno. E-post: karin.larsdotter.cusanno@nykoping.se

Förslaget accepteras av samtliga närvarande.

§ 3 Nära vård - nuläge och framtid

Kvalitetsutvecklare inom Nära vård, Linda Svensk, föredrar och besvarar rådets frågor.

Presentationens innehåll:

Målbild

- Tillsammans genom delaktighet och samordning med individens fokus
- Nära genom tillgänglighet och kontinuitet
- God hälsa vård och omsorg genom hälsofrämjande, förebyggande och rehabiliterande insatser

Fokusområden

- Personcentrering
- Hälsofrämjande och förebyggande.

Nära vård är inget en kommun eller en region klarar av att ställa om till själva. Alla har ett eget ansvar och det är jätteviktigt. Linda Svensk visar en bild från Sveriges kommuner och regioner (SKR) som visualiserar ett hälsofrämjande samhälle. Alla har sin del i omställningen.

Varför ställer vi om till Nära vård?

- Färre ska försörja fler
- Förändrade behov
- Digitalisering förändrar beteenden
- Jämlik hälsa

Linda Svensk visar ett filmklipp från tv-programmet Agenda som sändes den 26 mars 2023. Då deltog äldreministern och SKR:s samordnare för äldreomsorg och de visar på hur personalbristen förväntas se ut i framöver. Den demografiska utvecklingen gör att, för att kunna bibehålla samma personaltäthet, behöver 50% av den tillkommande arbetskraften arbeta inom äldreomsorgen. [Programmet finns att se på SVT Play](#)

Vi behöver använda välfärdsteknik på ett smart sätt och vi måste göra vad vi kan för att hålla oss friska. Nära vård är en omställning som berör allt och alla. Omställningen är en del av lösningen och vi måste hjälpas åt.

Vad är Nära vård?

Linda Svensk visar en film från SKR. [Den finns att se på Youtube](#)

- Från fokus på organisation till fokus på person och relation
- Från reaktiv till proaktiv och hälsofrämjande
- Från isolerade vård- och omsorgsinsatser till samordning utifrån personens fokus
- Från invånare och patienter som passiva mottagare till aktiv medskapande

Vad händer i Nyköping?

- En visningslägenhet på Forsgränd 1 invigdes 15 juni. I lägenheten visas hjälpmedel visas upp. Den drivs av en arbetsterapeut. Öppettider i sommar: tisdagar kl. 13-16, stängt v.30-31 I höst blir den bokningsbar för visningar för grupper och öppettiderna utökas.
- Volontärverksamhet planeras starta hösten 2023. Man behöver inte ha några andra insatser, men man måste vara minst 65 år. En samordnare matchar uppdrag och kandidat.
- Läkemedelsautomater. Bostadsstöd planerar ta över läkemedelsansvaret i oktober. Videofunktion finns om behovet finns.
- Hälsodagen genomfördes 5 juni i Stigtomta. Besökare kunde ta blodtryck och TBE-vaccination. Det anordnades tipspromenad och det fanns levande musik. Anhörigstöd och fallprevention fanns närvarande. Det var ett uppskattat evenemang!
- Pratet om målbilden med undersköterskor på SÄBO.
- Nytt palliativt arbetssätt har påbörjats. Det innebär att undersköterskor kan få godkänt att ge medicin av via telefon av sjuksköterska. Sjuksköterskan gör sedan ett besök men på det här sättet får den sjuka smärtlindring snabbare.
- AI-kameror har testats men pausades på p.g.a. tekniskt strul. Eventuellt kommer radartechnik att provas i stället.
- Mariebergsgården har varit pilot för aktiviteter i Nära vård-inriktning. Avdelning 4-6 har gjort hembesök eller besök på sjukhus innan inflytt. Skapar delaktighet och trygghet. Man har gjort ett "socialt

träd" - vilka är viktiga i ditt liv? Det blir ofta fler personer än om man ställer frågan "Vem man vi kontakta om något händer?"

- Framtida eventuella, ej beslutade planer, på samverkansmöten mellan hemtjänst, hemsjukvård och vårdcentral. Nyköping jobbar vidare med frågan i höst, alla involverade är positiva.

Frågor från rådets ledamöter:

1. Hur frisk måste man vara för att klara av en läkemedelsautomat?

För hörselnedsättning finns det hjälpmedel i form av en klocka. Personer med kognitiv svikt kommer med största sannolikhet inte få en läkemedelsautomat.

2. Finns det någon kommun som är klar och har implementerat Nära vård fullt ut?

Nej, och man blir nog aldrig klar heller. Det utvecklas hela tiden. Samverkan sker med Region Sörmland och kommunerna i Sörmland.

Vice ordförande Fredrik Dalin (M) gör en jämförelse mellan tandvården och Nära vård. Tandvården arbetar med förebyggande insatser. Linda Svensk håller med om att det är ett bra exempel.

3. Finns det platsbrist på våra äldreboenden?

Ordförande Carina Wallin (S) besvarar frågan och poängterar att den inte är kopplad till Nära vård. Ja, det är i dagsläget långa köer till äldreboenden och även till korttidsboenden. Vi ligger inte efter i byggandet av nytt SÄBO, det ska vara klart 2026.

Ordförande Carina Wallin (S) uppmanar alla att besöka visningslägenheten!

§ 4 Anhörigstöd

Enhetschef Monica Berg föredrar.

Presentationen innehåller:

Förklaring av begreppen anhörig och närstående

- Med anhörig menas det nätverk av personer som den närstående har runt sig. Det kan vara familj, vänner, arbetskamrater, en granne eller annan människa.
- Närstående är den person som är i behov av stöd.

Generellt

- Frivilligt uppdrag. Den generella utgångspunkten i lagstiftningen är att anhörig själv avgör hur stort ansvar han eller hon vill ta för att hjälpa, stödja och vårda. Frivillighet gäller förutom föräldraansvaret för barn under 18 år.
- Samtycke krävs för att få lämna ut specifik information om patienten/brukaren. Utan samtycke kan personal lyssna och informera på generell nivå.

Vad säger lagen?

- 5 kap. 10 § socialtjänstlagen: "Socialnämnden ska erbjuda stöd för att underlätta för de personer som vårdar en närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller som stödjer en närstående som har funktionshinder".

Det innebär att all personal som kommer i kontakt med anhöriga ska vara uppmärksamma på deras behov.

Exempel på anhöriga som berörs

Anhöriga till personer med:

- Fysisk funktionsnedsättning
- Psykisk funktionsnedsättning
- Utvecklingsstörning eller annan intellektuell funktionsnedsättning
- Långvarig psykisk sjukdom
- Långvarig eller kronisk fysisk sjukdom
- Missbruks- eller beroendeproblem

Snabba fakta från Nationellt kompetenscentrum anhöriga (NKA)

- Drygt 1,3 miljoner personer i vuxen ålder vårdar, hjälper eller stödjer regelbundet en närstående som är långvarigt fysiskt eller psykiskt sjuk, är äldre eller har en funktionsnedsättning.
- Regelbundet innebär att man gör det oftare än en gång i månaden.
- Av dessa 1,3 miljoner anhöriga är cirka 900 000 i förvärvsaktiv ålder.
- Att ge vård/stöd till någon kan upplevas mycket givande och värdefullt men det kan också leda till stress och ohälsa.
- Var femte anhörig känner sig ofta eller alltid att det är psykiskt påfrestande att ge vård, stöd eller hjälp till en närstående. Att det är fysiskt påfrestande tycker var fjärde anhörig.

Anhörigas situation

- Anhörigskapet komplext och föränderligt
- Kris
- Sorg
- Oro
- Kämpat lång tid
- Samordning

Anhöriga har många liknande behov. Tillexempel information om:

- Den närståendes sjukdom, funktionsnedsättning och behandlingsmöjligheter.
- Möjligheter till stöd som finns för den närstående.
- Information om samordnad individuell plan (SIP) för hjälp med samordning.

Exempel på behov av stöd för sin egen del:

- Hantera sina känslomässiga reaktioner.
- Socialt stöd.
- Råd i beslutssituationer.
- Diskutera sin livssituation.

Vad uttrycker anhöriga?

- Det viktigaste för många anhöriga är att den de hjälper får vård och omsorg av god kvalitet.
- När insatsen för den närstående är bra behöver inte anhöriga oroa sig för att den de vårdar inte får vad han eller hon behöver.

Kommunens anhängstöd:

- Enskilda stödsamtal
- Samtalsgrupp/Anhöriggrupp
- Tematräffar (information och kunskap, prata med andra i mindre grupp)
- Föreläsningar. Tre stycken inbokade i höst, terminsprogram finns. Kontakta Anhängstöd för att komma med på sändlistan. Programmet publiceras även på Nyköpings kommuns webbplats och Anhängstöds Facebooksida.
- Tystnadsplikt
- Kostnadsfritt
- Inte biståndsbedömt
- Ingen journalföring, bara minnesanteckningar för att öka kvaliteten om man träffas fler gånger.

Tre personer som arbetar med anhängstöd. Målet är att erbjuda ett första personliga möte inom en vecka. Grupper startas på efterfrågan, 6-8 anhöriga per grupp.

Information om Anhängstöd, kontaktuppgifter och besöksadress finns på Nyköpings kommuns webbplats: nykoping.se - [Anhängstöd](#)

§ 5 Sammanträdet avslutas

Ordförande Carina Wallin (S) tackar samtliga för dagens sammanträde och förklarar mötet för avslutat.